

การบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน
ตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
Administration According to the Good Governance
Principles of Khok Khamin Subdistrict Administrative
Organization, Wang Saphung District, Loei Province

ทรงวิทย์ ดีศรี¹ และ ผิน ปานขาว²

Songwit Deesri and Phin Pankhao

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ่

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงาน, แนวทางธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The research purposes were to study and to compare the administration according to the good governance principles of Khok Khamin Subdistrict Administrative Organization, Wang Saphung District, Loei Province classified by the personal factors. The target population was the people lived in Khok Khamin Subdistrict Administrative Organization, Wang Saphung District, Loei Province; the sample group was the 389 people. The research instrument was the estimate rating scale questionnaire. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way ANOVA and pairwise difference test by Scheffe's method.

The research findings were:

1. The people had opinions towards the administration according to the good governance principles of Khok Khamin Subdistrict Administrative Organization, Wang Saphung District, Loei Province found

the overall was at high level; the descending mean were the participation principles aspect, the accountability principles aspect, the transparency principles aspect, the rule of law aspect, the value for money principles aspect, and the morality principles aspect, respectively.

2. The people with different gender, education levels, and occupations had not different opinions on the administration according to the good governance principles of Khok Khamin Subdistrict Administrative Organization, Wang Saphung District, Loei Province.

Keywords: administration, good governance principles, Subdistrict Administrative Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม แนวความคิดการบริหารเป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษยชนเป็นพันๆ ปี เป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกระดับอย่างสันติสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี และพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืนในประเทศไทยแนวคิดธรรมาภิบาลเริ่มใช้กันอย่างแพร่หลายหลังจากที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เป็นผลให้ประเทศไทยต้องรับแนวคิดธรรมาภิบาลของธนาคารโลกมาใช้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารประเทศที่รัฐบาลหลายประเทศได้นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาทางการบริหาร โดยประเทศไทยได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งรวมสาระสำคัญของการบริหารที่มุ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้บนพื้นฐานความยุติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อควมามีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลทางการบริหาร พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เกิดจากแนวความคิดการบริหารราชการแนวใหม่ ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 ซึ่งเน้นถึงการให้บริการของรัฐที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการบริหารของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 ซึ่งพิจารณาได้จากมาตรา 285 ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มาตรา 286 (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549 : 3)

แนวความคิดบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดทางการบริหารองค์การที่มีบทบาทและได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในปัจจุบันในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 283 วรรคสามได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองโดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบรวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผลโดยคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่ากันเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหลักการเรื่องธรรมาภิบาลได้มีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการให้บรรลุเป้าหมายคือ เกิดประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ เพื่อความมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐรวมถึงการปฏิบัติที่ไม่มีขั้นตอนมากเกินไปจนความจำเป็นมีการปรับปรุงภารกิจส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์การให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการตลอดจนมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอนอกจากนี้

ยังระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นต้น

การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงาน ซึ่งผู้มีอำนาจในการบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นย่อมคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นสำคัญ และในขณะเดียวกันจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ด้วยเพื่อให้เทศบาลและประชาชนสามารถรวมพลังในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความก้าวหน้าและเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

จากความสำคัญข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของอบต.โคกขมิ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้ จำนวน 389 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ระหว่างวันที่ วันที่ 1 ตุลาคม ถึง วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test-one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe/)

แนวคิดและทฤษฎี

การบริหาร หมายถึง พฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนั้นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลในองค์กร เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอนเป็นระบบ มีการวางแผน การจัดองค์การ หรือการจัดหน่วยงานภายในองค์กร การสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

องค์ประกอบของธรรมาภิบาลนั้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุถึงหลักสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า เพื่อเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนถือปฏิบัติดังกล่าวมาข้างต้น ถึงแม้จะมีบางประเด็นแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยภาพรวมมีความคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในกรอบของหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุถึงประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง หลักการใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครองกฎหมายนี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ รวมถึงกฎหมายที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และศีลธรรมด้วยโดยการใช้กฎหมายดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรมได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม

2. หลักคุณธรรม ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงามเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน การเข้าสู่ตำแหน่งต้องเป็นไปด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

3. แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ผู้ปฏิบัติต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้สมาชิกในสังคมได้ทราบ เปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน ดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรงกับความจริง ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงาน ไม่ซ่อนเร้นปิดบังอำพราง โดยจัดให้มีกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกส่วน และผู้บริหารต้องสื่อสารให้สมาชิกในสังคมรู้และเข้าใจในนโยบายเป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานให้ตรงกับสิ่งที่คาดหวัง

4. หลักความรับผิดชอบ ต้องมีการระบุภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ อย่างเคร่งครัด ต้องมีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเสมอภาค ดำเนินงานโดยมุ่งผลที่ผู้รับบริการเป็นสำคัญ ต้องจัดให้มีกลไกการตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกคน หรือที่เรียกว่าระบบควบคุมภายใน ต้องมีกระบวนการหรือมีองค์กรอื่นคอยตรวจสอบองค์กรนั้น หรือที่เรียกว่า การตรวจสอบจากภายนอก ต้องจัดให้มีการทำรายงานการใช้จ่ายเงินและรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้อง และยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้

5. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่ง

ที่ตนได้ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ เลื่อนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษากิจการการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผู้ศึกษาใช้แนวคิดการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา และกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.37$) ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{x} = 4.35$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.91$) ด้านหลักหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.88$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.83$) และด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในภาพรวมและรายด้าน

	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1.	ด้านหลักหลักนิติธรรม	3.88	0.72	มาก	4
2.	ด้านหลักคุณธรรม	3.75	0.89	มาก	6
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	3.91	0.87	มาก	3
4.	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.37	0.60	มาก	1
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	4.35	0.71	มาก	2
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	3.83	0.66	มาก	5
	รวม	4.01	0.75	มาก	

2. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลของ อบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อัครดา พรหมสูตร (2565 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภาพรณ ฝิวอ่อน (2559 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของอบต.กุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมในระดับมาก และผลจากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม โดยผู้ศึกษาอภิปรายผลการศึกษาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ตียนนท์ แสงบุตร (2563) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของอบต.ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหา

ชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐ์ (หาญกุล) (2558 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า อบต.โคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาล โดยรวมในระดับมาก ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินการด้านหลักความรับผิดชอบมากที่สุดคือ การให้บริการประชาชนนอกสถานที่ ทำการ อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ วรลักษณ์ วรรณกุล (2559) ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของอบต.ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของอบต.ในอำเภอบางปะหัน ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับ

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าเรื่องที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินการด้านหลักความโปร่งใสมากที่สุดคือ การกำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์ศักดิ์ ไทยสิทธิ (2562) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองอโยธยา ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักหลักนิติธรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินการด้านหลักหลักนิติธรรมมากที่สุดคือ ในการออกข้อบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของอบต.ได้รับการยอมรับจาก

ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชวลิต คีตะปิ่นย (2559 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลพิบูลออก มีความคิดเห็นว่เทศบาลบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีความคิดเห็นว่ ได้มีการแต่งตั้งแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการกำกับ ติดตามการบริหารงบประมาณเพื่อให้มีการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

1.6 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในภาพรวมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีความคิดเห็นว่ได้นำข้อเสนอของประชาชนบรรจุในแผนพัฒนา

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นว่การบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลของอบต.โคกขมิ้น ไม่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมิ้นแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 หลักนิติธรรม ควรปิดประกาศข้อบัญญัติฯ เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้มากยิ่งขึ้น

1.2 หลักคุณธรรม ควรให้ความสำคัญในเรื่องการให้บริการประชาชนหรือผู้รับบริการให้มากยิ่งขึ้น

1.3 หลักความโปร่งใส ควรทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ

การงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้รับทราบมากยิ่งขึ้น

1.4 หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้น

1.5 หลักความรับผิดชอบ ควรนำผลจากการตรวจสอบมาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องให้มากยิ่งขึ้น

1.6 หลักความคุ้มค่า ควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามแนวทางธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

ชวลิต ศีตะปัญญ์. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

เทียนนท์ แสงบุตร. (2563). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นิภาพรรณ ผิวอ่อน. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (ปริญญา

นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐโฐ (หาญกุล). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. (ปริญญาานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พันธุ์ศักดิ์ ไทยสิทธิ. (2562). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University. 13 (1), 80-92.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การบริหารองค์การภาครัฐ*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรลักษณ์ วรรณกุล. (2559). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (ปริญญาานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2545). *คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : สิริบุตรการพิมพ์.

_____ . (2549). *ชุดคู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นตัง.

อัคक्षा พรหมสูตร. (2565). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา*. (ปริญญาานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.